

TRẢ BÀI TẬP LÀM VĂN SỐ 6

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Củng cố lại những kiến thức và kĩ năng đã học về phép lập luận chứng minh và giải thích, về cách sử dụng từ ngữ, đặt câu,... và đặc biệt là về luận điểm và cách trình bày luận điểm.

– Có thể đánh giá được chất lượng bài làm của mình, trình độ tập làm văn của bản thân mình so với yêu cầu của đề bài và so với các bạn cùng trong lớp học, nhờ đó, có được những kinh nghiệm và quyết tâm cần thiết để làm tốt hơn nữa những bài sau.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Như đã nói trong nhiều lần trước, nhiệm vụ của việc trả bài tập làm văn không chỉ là đánh giá ưu khuyết điểm của một bài làm cụ thể. Những tiết trả bài còn phải giúp HS rút ra những bài học chung về cách làm bài (mà ở trường hợp cụ thể này là cách tìm và trình bày luận điểm trong bài văn nghị luận) để các em có thể đạt kết quả tốt hơn trong những bài làm sau đó.

2. Trong chương trình Ngữ văn lớp 8, bài tập làm văn số 6 chỉ có thể là một bài văn nghị luận chứng minh hay giải thích. Vì thế, rất nên coi tiết trả bài này sẽ là dịp tốt để GV một lần nữa, uốn nắn lại những thiếu sót và chốt lại cho HS những kiến thức và kĩ năng cần ghi nhớ nhất về những phép lập luận rất cơ bản và quen thuộc đó. Mặt khác, Tập làm văn là môn học có tính thực hành tổng hợp.

Không thể dạy Tập làm văn tách rời với dạy Tiếng Việt và Văn học. Tiết trả bài này cũng phải được tiến hành theo tinh thần ấy. GV cần lưu ý tận dụng tiết trả bài để củng cố những kiến thức văn học (nếu GV chọn ra đề nghị luận văn học) và các kĩ năng dùng từ, đặt câu mà các em đã được học trong các tiết Ngữ văn.

Tuy nhiên, vẫn phải xác định mục đích chính của bài tập làm văn số 6, cũng như của tiết trả bài này, là củng cố và nâng cao năng lực trình bày luận điểm của HS. GV phải dành phần nhiều thời gian của tiết học này cho các việc : nhận xét, đánh giá chung về việc trình bày luận điểm của HS trong lớp ; tuyên dương những HS trình bày luận điểm tốt ; hướng dẫn sửa những lỗi điển hình về trình bày luận điểm của các em.

3. Tiết trả bài cũng không nên được thực hiện theo một tiến trình cứng nhắc, bất di bất dịch, đồng loạt như nhau ở mọi lớp học khác nhau. GV cần phải "phân tích cụ thể tình hình cụ thể" ; từ đó, định ra nội dung và cách thức tiến hành tiết học cho sát hợp với tình hình thực tế và thật sự bổ ích đối với việc nâng cao trình độ làm bài của HS ở lớp mình.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

1. Như thường lệ, tiết trả bài nên bắt đầu từ việc xác định các yêu cầu của bài làm. Nhưng GV không nên vội tự mình nêu trước những yêu cầu đó. Cần tổ chức cho HS tìm hiểu đề bài để có thể trả lời chính xác : Bài làm phải viết về vấn đề gì, theo kiểu bài nào, để làm sáng tỏ vấn đề ấy thì cần phải đưa ra những luận điểm cụ thể nào. Tiếp đó, GV nhất thiết phải đề nghị HS nhắc lại những kiến thức cơ bản về trình bày luận điểm.

Trong quá trình hướng dẫn thảo luận, GV cần phải khuyến khích, nâng đỡ các ý tưởng đúng đắn, độc lập và sáng tạo, đồng thời phân tích, sửa chữa những ý kiến còn chưa đúng, để cuối cùng làm cho HS thống nhất được các yêu cầu mà bài làm cần đạt tới.

2. Người trả bài cũng không nên vội đưa ngay những nhận xét của mình về ưu, khuyết điểm của các bài làm. Cần khơi gợi cho HS tự đưa ra sự trả lời của các em về những câu hỏi ghi ở SGK. Chỉ sau đó, GV mới nêu ra ý kiến của mình, như một sự sơ kết lại các lời phát biểu của HS. Trong trường hợp HS không chịu phát biểu ý kiến, hoặc phát biểu không chính xác, GV cũng chỉ nên nêu ra những hiện tượng phổ biến trong các bài làm, đề nghị các em nhận xét, phân tích trước rồi mới nêu kết luận của mình sau. Cuối hoạt động này, GV cần

chốt lại những ưu điểm mà các em cần phải phát huy, cũng như nhược điểm mà các em cần phải sửa chữa và có thể sửa chữa ngay, để không tiếp tục mắc lại trong những bài sau.

GV cần chú ý để không biến tiết trả bài thành một tiết học mà thầy cô chủ yếu là chê trách HS. Hãy cố lấy ra ý, để chân thành khen ngợi (một số – dù không nhiều) những ý tứ, câu văn tiêu biểu chứng tỏ người viết đã có cố gắng và tiến bộ. Bởi cảm giác thành công, chứ không phải cảm giác mình luôn lầm lỗi, mới là tác nhân kích thích nhiều nhất sự hăng hái, phấn khởi ở HS.

3. Sau đó, sẽ là phần chữa lỗi cụ thể của các bài làm. Thông thường, ở hoạt động này, người trả bài chỉ quan tâm nhiều nhất đến việc sửa các lỗi về diễn đạt. Quan niệm ấy không thật hợp lí. Trước hết, việc chữa lỗi trong tiết trả bài phải tùy thuộc vào yêu cầu của chương trình học ; theo đó, bài tập làm văn số 6 có mục đích rèn luyện và kiểm tra kĩ năng xây dựng và trình bày luận điểm của HS. Như thế, những lỗi có liên quan đến kĩ năng xây dựng và trình bày luận điểm mới là loại lỗi cần tập trung sửa chữa nhiều nhất trong tiết trả bài này. Mặt khác, việc chữa lỗi cũng còn tùy thuộc vào kết quả làm bài của HS mỗi lớp. Vì vậy có thể ở lớp này, người trả bài dành nhiều thời gian để sửa lỗi về sắp xếp luận điểm, nhưng ở lớp khác, với đối tượng HS khác, lại chú ý hơn đến chuyển đoạn hay trình bày luận cứ.

4. Cuối cùng là phần công bố kết quả cụ thể. Nếu có thời gian, GV nên cho đọc một vài bài làm tốt nhất để HS trong lớp có cơ may học bạn. Trong việc này, GV cần làm cho HS tin rằng các em có thể đạt kết quả khá hơn nếu chịu phấn đấu, không nên làm cho các em thấy nhụt chí, nản lòng.